
ЮРИДИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ПИСМО НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ ДО МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО И МИНИСТЪРА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

До
Министъра на правосъдието
г-жа Надежда Йорданова

До
Министъра на образованието
акад. Николай Денков

Уважаема госпожо Министър,
Уважаеми господин Министър,

Започналото обсъждане на реформа на висшето образование ни дава повод за пореден път да поставим пред ръководените от вас министерства проблемите и крайната необходимост от съществени промени в юридическото образование.

Ще Ви припомним, акад. Денков, че Вие участвахте като служебен министър в поредната проведена от Съюза на юристите в България през месец ноември 2015 година кръгла маса по проблемите на юридическото образование, на която проф. Огнян Герджиков започна изказването си с думите: „Уважаеми колеги, произвеждаме брак“, а Вие изразихте надежда скоро да приложите нова методика за държавно финансиране на вузовете на основата на качество, а не на количество студенти, което, за жалост, все още не се е случило.

Вече 30 години правим съдебна реформа и сме недоволни от резултата, защото пропускаме най-важното – че тя трябва да започне от юридическото образование. Усилията на Съюза на юристите в България, на Висшия адвокатски съвет и редица правни неправителствени организации, както и на съдебната власт в тази посока досега не срещат подкрепа от изпълнителната и законодателната власт.

Ще си позволим да припомним също, че Съюзът на юристите в България многократно заявява, че съществуващите 9 юридически факултета (някои с филиали!!!) са много за страната ни. Още в края на 90-те години на миналия век в Министерството на образованието и науката при министър Д. Димитров беше изработен проект на Постановление на Министерския съвет за преобразуване (обединяване) на съществуващите юридически факултети и свеждането им до не повече от пет, който остана само на хартия. И сега тази промяна е наложителна, особено с оглед на количеството и качеството (знанията) на завършващите студенти.

През споменатите години има два международни одита на юридическото ни образование с доста негативни оценки. За качеството на обучението по право при бездействието на Националната агенция за оценяване и акредитация засега единственият обективен източник са изпитите за придобиване на адвокатски права. Провеждат се от Висшия адвокатски съвет и участват около 1400 млади юристи годишно с успеваемост 25–30%. Има факултети с нулева успеваемост и абсурди – юристи с отлични дипломи не издържат изпита. Информацията за тези изпити е публична и се предоставя от Висшия адвокатски съвет.

Ще маркираме само няколко от *брадясалите* през годините предложения за промени в юридическото образование, които сме правили многократно:

Намаляване на броя на юридическите факултети и лимитирано намаляване на приема на студенти по право, включително и в частните вузове.

Писменият анонимен държавен изпит да се провежда на национално ниво с оценители конституционни съдии и висши магистрати. При успеваемост под 50% на съответния юридически факултет да се отнема акредитацията. Подобна практика има в

Румъния. За сведение, дори в бившия Съветски съюз държавният изпит по право се е провеждал във висше учебно заведение, различно от това, което студентът е завършил семестриално. За съжаление, този „челен опит“ не сме могли да пренесем в НРБ по обективни причини – имахме само един юридически факултет!

Следва да се въведе централизиран тестов приеман изпит. С оглед на нивото на средното ни образование някои кандидати не трябва да бъдат заблуждавани, че могат да завършват специалност „Право“, а от друга страна, субсидията на съответното висше учебно заведение не трябва да е обвързана от броя на студентите.

От съществено значение за промяна на модела на юридическото образование е завишаването на изискванията спрямо подготовката, знанията и качествата на преподавателите в юридическите факултети. Законът за висшето образование определя това задължение на държавата и на съответните висши учебни заведения, но се нуждае от детайлизиране в Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“.

С оглед на изложеното в рамките на обсъжданата от вас реформа предлагаме да се сформира работна група за изготвяне на нормативни промени, засягащи юридическото образование.

23.02.2022 г.

С уважение,

Председател:
(Вл. Славов)